

HØRINGSUTTALELSE: FORSLAG TIL ENDRINGER I REGLENE FOR UFØRETRYGD

Landsforeningen for hjerte- og lungesyke (LHL) har følgende synpunkter:

Revurdering av uføretrygden

LHL var positiv til uførereformen som kom i 2015. En av de viktigste endringene var å legge bedre til rette for inntektsgivende aktivitet for mottakere av uføretrygd. Det ble innført et system hvor uføretrygden reduseres med inntekt utover inntektsgrensen. I høringsnotatet vises det til noen eksempler hvor reglene som ble innført i 2015 ikke godt nok fanger opp mottakere av uføretrygd som av ulike grunner har endret sin inntektsevne, for eksempel på grunn av en bedring av helsetilstanden. LHL er enig i at det må være mulig å revurdere uføregraden i tilfeller som beskrevet.

Det foreslås at enhver inntektsevne utover inntektsgrensen skal anses som vesentlig endring og dermed kunne føre til revurdering av uføregrad. LHL forstår dette som at enhver inntekt utover inntektsgrensen kan medføre revurdering. LHL legger til grunn at dette ikke vil medføre noen endringer for de som får redusert uføretrygd etter § 12-14. Dette er svært viktig for ikke å undergrave en viktig del av uførereformen.

LHL har siden 2015 fått mange positive tilbakemeldinger på den fleksibiliteten som ligger i dagens regelverk for inntekt ved siden av uføretrygd. LHL er overbevist om at disse reglene gjør at flere med uføretrygd utnytter den restinntektsevne de i perioder kan ha.

LHL viser også til situasjonen før 2015 der det florerte med tilbakebetalingssaker som følge av marginale overskridelser av inntektsgrensen. Dette var saker hvor utfallet for mange ble helt urimelig sett i forhold til overskridelsen. Disse sakene ble også brukt som begrunnelse for innføring av de fleksible reglene.

Vilkår for høyere minsteytelse som ung ufør

LHL sitt prinsipale standpunkt er at garantert høyere minsteytelse som ung ufør ikke skal knyttes til om tilstanden er alvorlig eller ikke.

Det er kun tilfeller der uføretidspunktet er satt til før fylte 26 år at garantert høyere minsteytelse er aktuell. LHL forutsetter at alle som får innvilget uføretrygd med uføretidspunkt før 26 år, er grundig utredet av NAV. Begrunnelsen for innføring av alvorlighetskravet «som ikke har vært forhindret fra å opptjene pensjonspoeng ved inntektsgivende arbeid på grunn av alvorlig medisinsk tilstand».

Inntektsevnen må være varig nedsatt på grunn av sykdom, skade eller lyte med minst halvparten for å oppfylle kravet til uføretrygd. De som har vært i stand til å ha en pensjonsgivende inntekt på mer enn halvparten av inntektsevnen før fylte 26 år vil uansett ikke ha krav på garantert høyere minsteytelse.

Når det gjelder begrunnelsen for forskriftsendringen mener LHL det er et rettssikkerhetsproblem at Trygderetten sitt rettslige handlingsrom forsøkes begrenses på denne måten. LHL har sett nærmere på noen av sakene Trygderetten har behandlet. Retten anvender alvorlighetskriteriet og foretar en konkret rettsanvendelse basert på sakens faktum.

I TRR-2017-3831 ble det lagt til grunn at den ankende part hadde hatt en traumatisk oppvekst med diverse misbruk og stor omsorgssvikt. Det ble lagt til grunn at hun hadde en alvorlig psykisk sykdom. I 2018-11-23 la retten til grunn at fibromyalgi og mageplager ikke oppfylte alvorlighetskriteriet. I TRR-2017-2965 ble det vist til at den ankende part i mange år hadde vært plaget av angst- og depresjon i tillegg til somatiske plager. Da den ankende part hadde gjennomført skolegang, vært noe i arbeid og tatt seg av barn, konkluderte retten med at alvorlighetskravet ikke var oppfylt. I TRR-2018-1662 hadde Nav konkludert med at den ankende part hadde liten mulighet til å være i arbeid. Retten viste til at han hadde en medfødt viral infeksjon. Denne hadde påvirket han i dagliglivet, utdanning og arbeidsliv. Det ble vist til at han siden barneskolen hadde behov for tilrettelegging og aldri hadde vært i ordinært arbeid. I kjennelse av 12. mars 2019 legger retten til grunn at den ankende part har en alvorlig og varig sykdom. De viser til medfødt hjertesykdom, alvorlig sykdomstilstand. At det er gjennomgått tre hjerteroperasjoner og at han også har muskelsmertesyndrom, samt psykiske symptomer i form av angst og depresjon. Dette har medført betydelig funksjonstap i skolegang, arbeidsliv og dagligliv.

Disse sakene viser at Trygderetten foretar en bred vurdering hvor ulike momenter veies. Noen får medhold og noen får avslag. LHL kan ikke se at den praksis Trygderetten har i disse sakene kan begrunne en innstramning i regelverket. LHL mener praksisen fullt ut samsvarer med formålet bak alvorlighetskriteriet.